

Nâng cao chất lượng dạy học thực hành ngành Kỹ thuật hình sự ở Trường Cao đẳng Cảnh sát Nhân dân I

Nguyễn Huy Tài*

*Thiếu tá, ThS Trường Cao đẳng Cảnh sát nhân dân I

Received: 25/2/2024; Accepted: 6/03/2024; Published: 15/03/2024

Abstract: All professional forensic activities must be carried out according to the principles and procedures prescribed in the Criminal Procedure Code. Therefore, in order for students majoring in HS to ensure good professional work after training, it is first necessary to improve the quality of teaching practical subjects for students majoring in HS, thereby improving professional skills to meet the requirements. future practice.

Keywords: Forensic techniques, People's Police College I, practice, quality

1. Đặt vấn đề

Hiện nay, lực lượng Kỹ thuật hình sự (KTHS) được tổ chức 03 cấp từ Trung ương đến địa phương. Lực lượng KTHS được bố trí đến cấp tổ (đội) ở các huyện (quận) để đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ đặt ra trong tình hình mới, cần chú trọng đến việc nâng cao chất lượng giảng dạy thực hành cho học viên ngành KTHS. Theo đó, học viên được giáo viên hướng dẫn các thao tác kỹ thuật, trên cơ sở kiến thức đã được học, học viên vận dụng để hình thành nên kỹ năng, kỹ xảo các thao tác, như: công tác phát hiện, ghi nhận, thu lượm, bảo quản, đánh giá dấu vết hình sự, hoàn thiện hồ sơ khám nghiệm hiện trường, hồ sơ giám định,... Mọi hoạt động nghiệp vụ KTHS đều phải thực hiện theo nguyên tắc, quy trình thủ tục đã được quy định trong Bộ luật Tố tụng hình sự. Do vậy, để học viên ngành KTHS đảm bảo công tác chuyên môn tốt sau đào tạo trước tiên cần nâng cao chất lượng dạy học các môn thực hành đối với học viên ngành KTHS, từ đó nâng cao kỹ năng nghề nghiệp đáp ứng yêu cầu thực tiễn sau này.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Thực trạng chất lượng dạy học thực hành ngành Kỹ thuật hình sự ở Trường Cao đẳng Cảnh sát Nhân dân I

Mục tiêu, yêu cầu đào tạo đối với học viên ở các trường trung cấp, cao đẳng nói chung và Trường Cao đẳng Cảnh sát nhân dân I (CĐ CSND I) nói riêng là dạy nghề, do đó nội dung dạy học chiếm 70% tổng thời lượng học tập. Hơn nữa, ngành KTHS có tính đặc thù, thời gian học thực hành chiếm nhiều thời gian nội dung thực hành đa dạng, phong phú, như: thực hành phát hiện, ghi nhận, thu lượm, bảo quản, đánh giá dấu vết hình sự, thực hành hoàn thiện các loại hồ sơ,... trên

cơ sở ứng dụng các thành tựu khoa học, tri thức của nhân loại, khai thác các phương tiện, trang bị kỹ thuật vào công tác chuyên môn để việc dạy và học đảm bảo các yêu cầu, nhiệm vụ đặt ra trong công tác thực tiễn sau này, quá trình dạy học đòi hỏi phải có sự tương tác tích cực từ phía giáo viên và học viên. Giáo viên phải tâm huyết với việc truyền thụ kiến thức, thường xuyên có sự cải tiến phương pháp giảng dạy làm cho bài giảng, phương pháp thực hành có hiệu quả nhất. Học viên phải có thái độ học tập tích cực, nghiêm túc, có động cơ học tập đúng đắn, chấp hành và thực hiện nghiêm túc các quy định, nguyên tắc, yêu cầu của môn học đề ra, gắn việc học với việc rèn luyện kỹ năng, kỹ xảo, phát triển phẩm chất năng lực, tinh thần để vận dụng vào thực tiễn công tác tại đơn vị sau này.

Bên cạnh những kết quả đã đạt được, vẫn còn một số hạn chế trong công tác quản lý và giáo dục học viên dẫn đến kết quả của công tác quản lý, giáo dục còn có những hạn chế, như một số học viên còn có những nhận thức chưa đúng về vị trí, vai trò, tầm quan trọng của hoạt động nghiệp vụ KTHS trong công tác Công an. Dẫn đến việc, học viên chưa có thái độ, động cơ đúng đắn trong học tập, chưa có lòng yêu nghề thực sự, do đó đã làm ảnh hưởng không ít đến quá trình học tập, rèn luyện kỹ năng tay nghề, còn ngại khó, ngại khổ, ngại rèn luyện. Qua các kỳ học, còn có những học viên đạt kết quả học tập, rèn luyện không được như mong muốn.

Mặt khác, còn có những học viên có thái độ học tập thiếu nghiêm túc, thiếu chủ động tích cực, chưa nắm bắt được nội dung giáo viên hướng dẫn thực hành từ tư thế, thao tác đến nguyên tắc thực hiện các thao tác kỹ thuật, quy trình thực hiện, quá trình tập luyện thực hiện động tác còn thiếu nghiêm túc, hời hợt, chưa chú

ý đến việc điều chỉnh, khắc phục hạn chế của những thao tác kỹ thuật trong thực hành để từ đó hình thành và hoàn thiện hơn về kỹ năng nghề nghiệp.

2.2. Nâng cao chất lượng dạy học thực hành ngành Kỹ thuật hình sự ở Trường Cao đẳng Cảnh sát Nhân dân I

2.2.1. Phát huy vai trò lãnh đạo, chỉ đạo của cấp uỷ chi bộ đối với giáo viên trong công tác giảng dạy, đặc biệt quan tâm đến chất lượng giờ thực hành.

Cần giáo dục cho cán bộ, giáo viên trong Khoa nhận thức đầy đủ mục đích, ý nghĩa, yêu cầu của môn học, tầm quan trọng của công tác KTTHS đối với công tác Công an, cùng với những chế độ đãi ngộ đối với cán bộ KTTHS, từ đó làm cho người học có chuyển biến mạnh mẽ từ nhận thức đến hành động. Kết quả học tập các môn ngành KTTHS là sản phẩm của quá trình giáo dục ý thức trách nhiệm và việc tổ chức dạy học, luyện tập các nội dung thực hành. Trong đó, cấp uỷ chi bộ có trách nhiệm đôn đốc quản lý hoạt động dạy và học.

Cùng với đó lãnh đạo, chỉ huy đơn vị cần triển khai xây dựng kế hoạch cụ thể, tổ chức luyện tập nội dung thực hành khoa học, chuẩn bị đầy đủ cơ sở vật chất phục vụ cho học viên luyện tập, giáo viên duy trì nghiêm túc chế độ học tập đã được phê duyệt theo kế hoạch. Đây là nội dung quan trọng quyết định trực tiếp đến chất lượng thực hành, giảng dạy các môn học KTTHS, trong quá trình giảng dạy, luyện tập trong các giờ thực hành lãnh đạo đơn vị cần chú trọng việc phân công giáo viên có chuyên môn tốt, thái độ tích cực, nghiêm túc tổ chức luyện tập đúng phương pháp, có sự thống nhất các thao tác, kỹ thuật, đảm bảo công tác nghiệp vụ đúng nguyên tắc, quy trình công tác theo quy định.

Để làm tốt điều đó, lãnh đạo Khoa KTTHS cần căn cứ vào nhiệm vụ được giao trong tuần, tháng, quý, năm để xây dựng kế hoạch dạy học phù hợp với điều kiện thực tế của đơn vị và nhà trường. Đặc biệt, lãnh đạo cần quan tâm đến các nội dung thực hành, thực tập môn học liên quan đến công tác khám nghiệm hiện trường, như tập trung vào thực hành phát hiện, ghi nhận, thu lượm, bảo quản, đánh giá đối với từng loại dấu vết hình sự, như: Dấu vết đường vân, dấu vết cơ học, dấu vết sinh vật, dấu vết súng đạn, dấu vết kỹ thuật số điện tử, dấu vết cháy nổ,... thực hành khám nghiệm hiện trường chung đến thực hành khám nghiệm hiện trường cụ thể, như: hiện trường có người chết; hiện trường có người bị thương; hiện trường cháy, nổ; hiện trường tai nạn giao thông đường bộ; hiện trường trộm cắp tài sản; hiện trường vụ cướp;...

Thực hành hoàn thiện hồ sơ khám nghiệm hiện trường. Giáo viên hướng dẫn cụ thể, tỉ mỉ, khoa học các phương pháp, thao tác thực hành, cầm tay chỉ việc cho phù hợp với nội dung, đối tượng đào tạo và mục tiêu, yêu cầu của thực tiễn hiện nay của Công an cấp cơ sở ở địa phương. Từ việc xây dựng các loại kế hoạch bài giảng, thảo luận, thực hành, kiểm tra, thi, thực tập môn học,... phải cụ thể, chi tiết, tỉ mỉ, khoa học và đảm bảo yêu cầu của từng môn học. Từ đó thông qua thao tác mẫu của giáo viên và thao tác luyện tập của học viên, thực hiện đúng quy trình, từ đơn giản đến phức tạp, từ từng bước đến tổng hợp, từ cá nhân đến đội, nhóm thực hiện (như trong công tác khám nghiệm hiện trường được phân công nhiệm vụ rất rõ ràng, sát với thực tế qua từng nội dung thực hành, như trong công tác khám nghiệm hiện trường thì ai là cán bộ đo đạc, cán bộ chụp ảnh, cán bộ ghi biên bản, cán bộ phát hiện, thu lượm dấu vết,... học và luyện tập qua từng tác, như phát hiện, ghi nhận, thu thập, bảo quản đến đánh giá từng loại dấu vết thu được tại hiện trường, đồng thời gắn kết quả học tập của cá nhân, của tập thể lớp với đánh giá thi đua của năm học.

2.2.2. Phát huy tối đa vai trò đội ngũ giáo viên trong thực hành các giờ thực hành ngành KTTHS.

Vai trò đội ngũ giáo viên trong thực hành, giảng dạy, hướng dẫn thực hành các môn học KTTHS có vai trò rất quan trọng. Chất lượng giảng dạy, thực hành các môn học KTTHS muốn đảm bảo trước hết cần phát huy tích cực vai trò, trách nhiệm của họ. Hiện nay, số giáo viên của Khoa so với thực tế giảng dạy chưa đáp ứng được yêu cầu, giáo viên đảm nhiệm nhiều môn học, lớp học khác nhau, đặc biệt Nhà trường đang trong thời kỳ quá độ, việc sắp xếp, tinh gọn bộ máy của Nhà trường đi vào hoạt động có hiệu quả phần nào gặp ít nhiều khó khăn trong giai đoạn này.

Thời gian tới, để nâng cao chất lượng các giờ học thực hành giáo viên được giao trách nhiệm hướng dẫn cần đổi mới phương pháp, nâng cao tinh thần trách nhiệm với công việc được giao. Quá trình hướng dẫn luyện tập, giáo viên không nên đơn giản hoá quá trình thực hành, quán triệt tư tưởng tốt đối với học viên, coi trọng phương pháp thực hành, kết thúc buổi thực hành nên tổ chức hội thảo, kiểm tra đánh giá kết quả cá nhân, tổ (đội), đồng thời tổ chức rút kinh nghiệm, kịp thời nhận xét, đánh giá và chỉnh sửa những hạn chế trong từng thao tác thực hành, khắc phục những điểm còn thiếu, còn yếu, sai sót, chỉ ra những mặt làm được và chưa làm được của học viên để có biện pháp khắc phục.

Giáo viên giảng dạy trong đơn vị luôn chú trọng

đến việc đào tạo tay nghề cho học viên thông qua các giờ thực hành phù hợp mục tiêu đào tạo hệ Trung cấp hiện nay là hướng tới đào tạo nghề.

Với đặc điểm của KTHS là một lĩnh vực chuyên ứng dụng các thành tựu của khoa học, kỹ thuật, công nghệ để nghiên cứu dấu vết, xác lập chứng cứ phục vụ công tác đấu tranh phòng, chống tội phạm. Với nội dung như vậy, học viên ngành KTHS sau khi ra trường phải biết vận dụng kiến thức, sử dụng các phương tiện kỹ thuật để tiến hành các hoạt động KTHS như: Quay phim, chụp ảnh hình sự; khám nghiệm hiện trường; nghiên cứu, giám định các dấu vết, tài liệu; tiến hành các biện pháp kỹ thuật phòng chống tội phạm; mô tả đặc điểm dạng người... và hoàn thiện một số văn bản, biểu mẫu, hồ sơ của công tác khám nghiệm hiện trường, như: sơ đồ hiện trường, báo cáo khám nghiệm hiện trường, bản ảnh,... Do đó, để học viên thực hành thành thạo các nội dung trên thì giáo viên luôn là người thực hiện đúng các thao tác, thành thạo các phương tiện, đúng quy trình, thủ tục của hoạt động nghiệp vụ, sau đó hướng dẫn học viên thực hành lại nhiều lần để hình thành các kỹ năng cần thiết cho học viên trong quá trình thực hành.

2.2.3. Nâng cao ý thức trách nhiệm và khả năng tự học, tự rèn luyện các thao tác kỹ thuật trong các giờ thực hành môn học KTHS.

Để nâng cao hiệu quả việc thực hành, giảng dạy các môn học KTHS có chất lượng, có hiệu quả gắn với thực tiễn công tác, một vấn đề hết sức quan trọng đó là ý thức, thái độ và khả năng tự luyện tập của học viên. Học viên phải nhận thức đầy đủ về mục đích, ý nghĩa của việc học tập, luyện tập các thao tác kỹ thuật trong công tác KTHS, từ đó xây dựng cho mình kế hoạch học tập khoa học, phù hợp khả năng nhận thức, với nội dung chương trình học tập và đặc biệt phải bám vào mục tiêu đào tạo của từng đối tượng, đồng thời phải nâng cao ý thức trong học tập (kể cả một số lãnh đạo, chỉ huy duy trì có mặt hay không có mặt tại các giờ thực hành) không nên học tập đối phó hay đến học chỉ có mặt cho đủ quân số. Mặt khác phải tự mình nghiên cứu kỹ từng thao tác để luyện tập cho chính xác và luyện tập thành thạo. Khi thấy động tác chưa đúng kỹ thuật phải nghiên cứu cụ thể để có biện pháp khắc phục. Trong khi đơn vị tổ chức luyện tập mỗi cá nhân phải tích cực, chủ động, miệt mài luyện tập có thể tự mình nghiên cứu hoặc tập các thao tác kỹ thuật với mọi người để mọi người sửa tập cho mình nhất là những động tác đòi hỏi đúng kỹ thuật, độ chính xác cao như thu thập các loại dấu vết như: dấu vết đường vân, dấu vết máu, dấu vết sinh vật, ... nên học viên

phải tận dụng mọi thời gian để luyện tập đạt kết quả cao nhất. Bên cạnh đó, việc phối hợp giữa giáo viên giảng dạy với giáo viên chủ nhiệm thuộc Phòng Quản lý học viên có vai trò rất quan trọng trong việc nắm bắt tình hình học tập, và kết nối, thống nhất triển khai chương trình, kế hoạch luyện tập đặc biệt là các buổi luyện tập ngoại khóa để nâng cao kỹ năng thực hành cho học viên. Ngoài những giờ thực hành chính khóa, các giờ ngoại khóa cũng cần có sự thống nhất từ nội dung, chương trình đến phương pháp và cách thức tổ chức luyện tập. Tuy nhiên, để các giờ thực hành thực sự mang lại chất lượng, hiệu quả trong quá trình học tập cũng như trong công tác chuyên môn, góp phần xây dựng lực lượng Công an nhân dân chính quy, tinh nhuệ, từng bước hiện đại đòi hỏi phải có sự nhận thức và tổ chức thực hiện một cách nghiêm túc của cán bộ, giáo viên trong Khoa và học viên ngành KTHS.

3. Kết luận

Với vai trò quan trọng của lực lượng KTHS trong công tác đấu tranh, phòng chống tội phạm. Việc đào tạo nguồn nhân lực KTHS chất lượng đảm bảo đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ trong tình hình mới, công tác giáo dục đào tạo ngành KTHS cần đạt được những yêu cầu trên, việc *Nâng cao chất lượng giảng dạy thực hành ngành KTHS* ở Trường Cao đẳng Cảnh sát nhân dân I vừa tuân theo nguyên tắc chung của giáo dục, quy luật nhận thức, vừa phải vận dụng cho phù hợp với những đặc điểm của từng môn học, đặc điểm đối tượng học viên và điều kiện bảo đảm của Nhà trường. Sự phối kết hợp chỉ đạo của lãnh đạo Phòng Quản lý học viên với lãnh đạo Khoa KTHS, đặc biệt là sự sát sao đôn đốc, động viên từ các thầy chủ nhiệm các lớp ngành KTHS tạo môi trường giáo dục thuận lợi khuyến khích giáo viên tích cực, chủ động trong đổi mới phương pháp, nội dung thực hành, đồng thời động viên khích lệ những hoạt động sáng tạo của học viên ngành KTHS để từng bước nâng cao chất lượng giảng dạy thực hành ngành KTHS, góp phần nâng cao chất lượng giáo dục – đào tạo của Nhà trường.

Tài liệu tham khảo

1. Bộ Công an (2018), *Quyết định số 4000/QĐ-BCA, ngày 06/8/2018 của Bộ trưởng Bộ Công an quy định chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn, tổ chức bộ máy của lực lượng Cảnh sát THAHS & HTTP.*
2. Bộ Công an (2016), *Thông tư 13/2016/TT-BCA ngày 10/3/2016, của Bộ trưởng Bộ Công an quy định thực hiện nhiệm vụ bảo vệ phiên tòa của lực lượng Công an nhân dân.*
3. Cục Cảnh sát quản lý tạm giữ, tạm giam và thi hành án hình sự tại cộng đồng, *Báo cáo tổng kết công tác các năm: 2018, 2019, 2020, 2021, 2022.*